

Zápis z jednání Řídícího výboru pro spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování

Datum a místo konání: 17. 3. 2015, 13:00, místnost č. 206a, Nová radnice

Přítomni: dle prezenční listiny

Byly projednávány následující body:

1) Východiska spolupráce s Agenturou pro sociální začleňování:

Náměstek primátora p. Z. Pražák představil východiska spolupráce s Agenturou pro sociální začleňování, tj.:

- Agentura pro sociální začleňování (ASZ) je významným partnerem v řešení problematiky sociálního vyloučení, ubytoven, rodin ohrožených sociálním vyloučením, vzdělávání apod.
- V Zastupitelstvu města Ostravy bylo schváleno uzavření Memoranda o spolupráci s ASZ, ve kterém je definováno nastavení spolupráce. Problematika sociálního vyloučení je rovněž součástí programového prohlášení koalice.
- Pro činnost města je jako hlavní přínos spatřována spolupráce s ASZ v oblasti projektů, které může ASZ připravovat, ovlivňovat a pomoci při zajišťování financování.
- Řídící výbor pro spolupráci s ASZ je pak reprezentativním orgánem, který zastupuje aktéry z různých oblastí, kterých se problematika sociálního vyloučení může týkat. V rámci svých kompetencí bude schopen aktivně jednat a tím i působit na problémy, se kterými se statutární město Ostrava potýká.

Ředitel ASZ M. Šimáček doplnil:

- Příprava spolupráce statutárního města Ostravy s ASZ probíhala 2 roky.
- Projektové záměry, které budou předkládány řídicím orgánům jednotlivých operačních programů, jsou předmětem konsensu.
- V rámci spolupráce s ASZ je statutární město Ostrava modelem koordinovaného přístupu, partnerství, a může se stát vzorem k řešení problematiky sociálního začleňování na relativně velkém území.

2) Projednání vize spolupráce v rámci Řídícího výboru

Řídící výbor pro spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování navazuje na Řídící výbor v rámci programu „Sociální inkluze Ostrava.“ Základ činností Řídícího výboru však spočívá v externích zdrojích. Hlavní funkcí řídicího výboru bude sestavení vize, která bude uskutečnitelná a přinese změnu. Důležitou podmínkou pro fungování Řídícího výboru bude navázat na již realizované aktivity ve statutárním městě Ostrava, popř. tyto aktivity prohloubit, a rovněž aktivní vstup Řídícího výboru do již běžících procesů. Činnosti Řídícího výboru budou následující:

- Monitorovat činnosti pracovních skupin a ASZ.
- Formulovat základní doporučení.
- Schvalovat klíčové projekty a strategický plán sociálního začleňování.
- Řídící výbor bude prostorem pro vyjádření názorů jeho členů.

Vzhledem k tomu, že členové Řídícího výboru jsou představiteli různých typů institucí s různou agendou,

je předpokládáno rovněž různorodé zapojení těchto aktérů. Proto se se všemi členy Řídícího výboru setká zástupce ASZ s cílem získat vizi spolupráce a míru zapojení jednotlivých institucí, které členové zastupují.

Z: M. Navrátil (ASZ)

T: duben 2015

3) Schválení jednacího řádu

Členové Řídícího výboru projednali Jednací řád tohoto orgánu. Zástupkyně Úřadu práce ČR – Krajské pobočky v Ostravě Y. Jungová vznesla připomínku k bodu 2 Jednacího řádu, který by měl znít „Působnost řídicího výboru.“

NA ZÁKLADĚ HLASOVÁNÍ BYL JEDNACÍ ŘÁD SCHVÁLEN SE ZAPRACOVÁNÍM PŘIPOMÍNKY VŠEMI PŘÍTOMNÝMI ČLENY ŘÍDÍCÍHO VÝBORU.

4) Představení koordinovaného přístupu při čerpání prostředků EU

Koordinovaný přístup je především koordinací ministerstev, ale také koordinací přístupu k jednotlivým lokalitám, aby požadavky z nich jdoucí byly provázané. Ministerstva vyčleňují prostředky pro obce, kde existují sociálně vyloučené lokality, a vypisují pro ně speciální výzvy. K tomu účelu je v obcích sestavován strategický plán sociálního začleňování, ve kterém je přesně vyjádřena vazba mezi potřebami, stanovenými cíli a požadovanými prostředky. K výkladu koordinovaného přístupu obdrželi členové řídicího výboru metodiku koordinovaného přístupu v sociálně vyloučených lokalitách.

5) Legislativní pracovní skupina

Pracovní skupina pro legislativu se zabývá legislativními překážkami při sociální integraci obyvatel sociálně vyloučených lokalit a ubytoven. K tomu využívá poznatků získaných během integrační praxe Magistrátu města Ostravy, nestátních neziskových organizací, Krajské hygienické stanice a dalších zapojených subjektů. Podařilo se provázat činnost legislativního úřadu vlády a regionálních odborníků z Ostravy. Výsledkem je legislativní balíček, který by měl být postupně projednán v rámci legislativního plánu vlády. Tento nástroj bude možné dále využívat a sbírat data a podněty pro další legislativu v oblasti bydlení, sociálního podnikání, vzdělávání nebo zaměstnanosti.

6) Koncepční práce Agentury

ASZ má svůj expertní tým, který organizuje odborné semináře a platformy. Vydává také metodiky a manuály dobré praxe pro různé oblasti sociálního začleňování. Rovněž realizuje výzkumy, například v nedávné době představila výsledky výzkumu, který popisuje scénáře, kdy se práce „vyplatí.“ Především v projektech pro zaměstnanost hodlá Agentura s těmito scénáři pracovat.

Pozn. Další informace k bodu 4), 5) a 6) viz příloha – Prezentace

7) Organizační zajištění spolupráce mezi Agenturou pro sociální začleňování a statutárním městem Ostrava a centrální role Řídícího výboru (role ideová, koncepční, strategická, monitorovací)

V Ostravě je propracovaný systém komunitního plánování, Agentura se v rámci komunitního plánování účastní 4 skupin. V těchto pracovních skupinách se projednává naplňování komunitního plánu s ohledem na zdroje. Pracovní skupiny komunitního plánování jsou zaměřeny na efektivní čerpání národních zdrojů.

S ohledem na financování existuje tedy potřeba vytvořit pracovní skupiny, které by se zabývaly externími zdroji. Nově vzniklé pracovní skupiny budou garanty procesu implementace evropských zdrojů. Řídící výbor by pak měl být centrálním orgánem spolupráce s ASZ, ke kterému se sbíhají důležité informace. Řídící výbor by poté měl připravovat podklady k rozhodnutí v orgánech města. Strategický plán sociálního začleňování, jehož přílohou budou jednotlivé projektové záměry, by měl být nejprve schválen právě řídicím výborem.

8) Shrnutí dosavadní spolupráce

- Spolupráce ASZ se statutárním městem Ostrava vychází ze tří základních dokumentů, tj. Sociální inkluze Ostrava, 4. komunitního plánu sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava na období 2015-2018 a Plánu prevence kriminality statutárního města Ostravy na léta 2015-2016. Tyto dokumenty vytyčují základní cíle spolupráce a základní trendy. Příprava Strategického plánu sociálního začleňování prohlubuje a konkretizuje tuto spolupráci s ohledem na možnosti financování a potřeb ministerstev.
- Spolu se statutárním městem Ostrava byl odsouhlasen způsob, kterým budou osloveni partneři, následně byl představen postup spolupráce na pracovních skupinách v rámci komunitního plánování. Na workshopech k dotačním příležitostem byla představena možnost spolupráce s ASZ, a to zejména nestátním neziskovým organizacím a skupině zaměstnavatelů. Poté probíhala jednání s jednotlivými organizacemi o jejich možnostech a schopnostech připravit a realizovat projekty.
- Na základě jednání s nestátními neziskovými organizacemi ASZ obdržela 68 projektových záměrů, které jsou zaměřeny na sociální podnikání a zaměstnanost, bydlení, vzdělávání, rodinu a zdraví, prevenci rizikového chování. Projektové záměry procházely a dále procházejí procesem schvalování, aby bylo dosaženo konsensu v tom, které záměry jsou vhodné k podpoře.
- ASZ dále připravuje klíčové projekty ve spolupráci se statutárním městem Ostrava nebo Úřadem práce v ČR – krajskou pobočkou v Ostravě, které budou mít širší potenciál a působnost. Jedná se o projekty přinášející systémovou změnu nebo projekty s dopadem na podstatnou část území města Ostravy.

Příklady klíčových projektů:

1. *Podpora rovného přístupu ke vzdělání* – projekt je zaměřen na všechny žáky mateřských a základních škol ohrožených školním neúspěchem. V rámci projektu bude podpora směřována na financování pozic asistentů pedagoga, školních pedagogů, speciálních pedagogů atd. Projekt bude připravovat a administrovat statutární město Ostrava a bude realizován v zapojených vzdělávacích zařízeních.
  2. *Vznik a pilotní ověření koncepce bydlení* – ASZ bude financovat výzkum, na jehož základě by měl být realizován pilotní projekt financovaný z externích zdrojů.
  3. *Příležitost dělá(t) zaměstnance* – projekt, který se zaměřuje na zařazení osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených do pracovního poměru. Tento projekt je již v tuto chvíli realizován Úřadem práce ČR – krajskou pobočkou v Ostravě. Jedním z důležitých cílů projektu je návaznost na činnost nestátních neziskových organizací a subjektů, vytvářejících pracovní místa.
- ASZ by rovněž chtěla ve statutárním městě Ostravě iniciovat formulaci **poptávkových projektových záměrů**, a to zejména pro obecně nastavené záměry v oblasti sociálního podnikání nebo pracovního poradenství, pro něž hledá partnery. V projektových záměrech, které ASZ obdržela, je ve velké míře zastoupeno vzdělávání a bydlení, ale např. sociální podnikání již méně. Budeme také rádi, když kolegové z odborů nabídnou další poptávkové záměry. ASZ považuje

rozvoj sociálního podnikání ve statutárním městě Ostravě za velice potřebný. Členové řídicího výboru mohou nabídnout další poptávkové záměry.

- Další možností k zapojení zaměstnavatelů do problematiky sociálního začleňování je spolupráce s Moravskoslezským paktem zaměstnanosti, se kterým ASZ intenzivně spolupracuje.

9) Program přípravy Strategického plánu sociálního začleňování

V rámci přípravy strategického plánu sociálního začleňování budou zapojeny dvě pracovní skupiny, na kterých budou představeny v následujícím týdnu po jednání řídicího výboru konkrétní projektové záměry. Další jednání pracovních skupin proběhnou v dubnu a květnu 2015, na kterých bude také projednáván strategický plán sociálního začleňování. V květnu 2015 proběhne druhé zasedání Řídicího výboru, na němž bude schválen Strategický plán sociálního začleňování a následně postoupen orgánům města.

10) Schválení členů pracovních skupin

Členům Řídicího výboru byly předloženy návrhy členů do dvou pracovních skupin, tj. pracovní skupina Vzdělávání a zaměstnanost a pracovní skupina Bydlení, prevence kriminality a sociální služby.

Zástupkyně odboru sociálních věcí, zdravotnictví a vzdělanosti O. Pelechová vznesla připomínku s návrhem dalšího člena M. Marianka do pracovní skupiny Bydlení, prevence kriminality a sociální služby.

NA ZÁKLADĚ HLASOVÁNÍ BYLI ČLENOVÉ PRACOVNÍCH SKUPIN SCHVÁLENI SE ZAPRACOVANOU PŘIPOMÍNKOU VŠEMI PŘÍTOMNÝMI ČLENY ŘÍDÍČÍHO VÝBORU

11) Plán činností Řídicího výboru

- Květen 2015 – projednání a schválení strategického plánu sociálního začleňování
- Zář 2015 – setkání k otevření výzev
- Prosinec 2015 – vyhodnocení

12) Různé

Následně probíhala diskuse k různým tématům.

- *Ubytovny*

Náměstek primátora Z. Pražák uvedl, že ve statutárním městě Ostrava je měsíčně vypláceno 35-40 milionů Kč v rámci doplatku na bydlení, které plynou zejména do ubytoven. Statutární město Ostrava vlastní cca 1000 volných bytů. Přesto sem nemohou být umísťováni všichni klienti ubytoven, protože řada z nich má vysoké dluhy. Vzhledem k legislativnímu nastavení a „podpoře“ ubytoven skrze doplatek na bydlení by se měl tento problém řešit.

Zástupce ASZ M. Navrátil uvedl, že v řadě projektových záměrů je téma bydlení obsaženo. Není však nyní zřejmé, zda lze tuto problematiku kvantifikovat ve Strategickém plánu sociálního začleňování.

Zástupkyně Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Ostravě Y. Jungová uvedla, že doplatek na bydlení není vázán na trvalé bydliště a je zaslán přímo na účty majitelů ubytoven. V rámci změny legislativy by bylo dobré, kdyby dávka na bydlení byla pouze jedna, otázkou je, na co ji navázat (trvalé bydliště x smlouva o podnájmu).

Starosta městského obvodu Vítkovice P. Dlabal uvedl, že se nejedná pouze o samotný fenomén ubytoven, ale je zde také otázka lidí, kteří tam bydlí. Do Vítkovic se stěhují davy lidí ze Slovenska, kteří jdou do ČR za „lepšími“, protože vědí, že dávku dostanou. To je věc nastavení dávek. Konstatoval, že obvod obdržel ve Vítkovicích petici 400 lidí z oblasti ulic Zengrova, Tavičská, kteří si stěžují na soužití.

Zástupce ASZ M. Navrátil uvedl, že v současné době se systém výplaty dávek v rámci ubytoven prostřednictvím legislativy transformuje.

Zástupkyně Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Ostravě Y. Jungová uvedla, že obce budou nyní dávat souhlas, jestli budou vyplácet doplatek na bydlení. Zeptala se dále, co bude s těmito lidmi, pokud obce tento souhlas nedají.

Ředitel ASZ M. Šimáček uvedl, že otevřenost systému dávek je jednou stranou problému. Stát by se neměl unáhlit v řešeních, a je potřebné, aby bylo odstraněno zneužívání ubytovateli. Vyjádřil naději, že se budou citlivě slučovat dávky. Úprava legislativy může vést ke zlepšení i zhoršení situace. ASZ bude přinášet expertízu do zákona o sociálním bydlení a chce využít prostředků z evropských fondů. Je nutné, aby byly přenášeny podněty z legislativní pracovní skupiny.

Starosta městského obvodu Vítkovice P. Dlabal se vyjádřil k legislativě sociálních dávek. Otázal se, zda by v ČR neměl fungovat model „3 děti a dost“, jako na Slovensku, pokud rodiny mají děti jako zdroj příjmů.

- *Sociální bydlení*

Náměstek primátora Z. Pražák uvedl, že problém ubytoven není pouze záležitostí statutárního města Ostravy a bude dobré, když bude schválen zákon o sociálním bydlení.

Místostarosta městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz V. Macháček uvedl, že obvod Moravské Ostravy a Přívozu má řadu bytů, jsou schopni je zrekonstruovat a navázat na ně sociální služby. Městský obvod ale nechce, aby se byty opět dostaly do stejně špatného stavu, v jakém byly před rekonstrukcí.

Zástupce ASZ M. Navrátil reagoval, že právě proto je potřeba kvantifikovat předpokládané výstupy, aby bylo zřejmé, nakolik projekty přinesou změnu.

- *Dluhy a zaměstnávání*

Zástupce Charity Ostrava M. Pražák uvedl, že sociální bydlení zcela nevyřeší situaci lidí, bydlících na ubytovnách. Lidé s těmito problémy obvykle mají finanční závazky a neziskové organizace s tímto fenoménem mají bohaté zkušenosti. Pokud je připravován zákon o sociálním bydlení, tak je potřeba připravit i legislativu v oblasti dluhové problematiky. Konstatoval, že je zde otázka, kdo ponese závazky za tyto lidi, aby mohli bydlet nebo aby mohli být přihlášení pro odběr služeb.

Náměstek primátora L. Palyza vyjádřil názor, že snaha oddlužit tyto lidi povede k velké nespokojenosti

ostatních občanů. Není přijatelné, aby stát podporoval lidi, kteří nechtějí pracovat nebo kteří ničí domy.

Zástupce ASZ M. Navrátil uvedl, že opatření v této oblasti musejí být proporční a samotné zrušení dluhů není cesta.

Náměstek primátora L. Palyza uvedl, že si nedovede představit konkrétní způsob, jakým se tito lidé budou oddlužovat. Už proto, že jsou bez finanční gramotnosti a mnozí z nich nic neumějí. Doporučil zaměřit se spíše na děti.

Zástupce ASZ M. Navrátil uvedl, že řada těchto lidí chce pracovat, ale je pro ně pracovní smlouva nedostupná. Roli hraje i dostupnost černého trhu práce, která je na Ostravsku velká.

Starostka městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz P. Bernfeldová uvedla, že nastavení systému je v zásadě správné. Pro město nebo městský obvod je složité tyto lidi nějak zachránit. Cesta je ve spolupráci s nestátními neziskovými organizacemi, ty je mohou prostřednictvím tréninkových bytů připravovat pro standardní nájemní bydlení. Jejich možnosti jsou pak lepší. Získat bytu má být až na závěr spolupráce, nejprve by děti měly chodit do školy a rodiče pracovat. Začít s dětmi je však těžké, z rodiny je obtížné je dostat.

Zástupkyně CENTROM I. Nesětová představila činnost své organizace v oblasti bydlení a uvedla, že mohou v tomto směru využít dotace a pracují přímo v lokalitě. Špatná legislativa dávek ale ovlivňuje negativně práci neziskových organizací. Organizace stojí mezi rodinou a úřadem, pokud rodina situaci nezvládne, padá problém na organizaci. Nevládní sektor bude spolupracovat, existují i úspěchy ve spolupráci, ale je nutná změna legislativy.

- Legislativa

Ředitel ASZ M. Šimáček navázal na předcházející diskuzi a uvedl, že je nutné pojmenovat, co v legislativě nefunguje. V rámci předlužení zatím ještě není připraveno hotové řešení, ale jsou již některé teze předjednány a existují také vzory v zahraničí. Seznam řešení je naznačen ve strategických dokumentech. K novele zákona o hmotné nouzi uvedl, že je připravena verze veřejné služby, která by se měla blížit podobě z roku 2011, která byla aktivizační. V senátním návrhu se tato problematika nevracela k optimální variantě, proto ASZ připravila jinou verzi.

13) Závěr jednání

Zapsal: Martin Brezina

V Ostravě dne 17. 3. 2015.